

המצפן: איך אדע שאני נמצא במקום הנכון עבורי? מבוסס על שיחת חג הפורים תשכ"ב

צעיר מוכשר ושחצן סיים בהצטיינות את לימודי ההנדסה בטכניון והגיע לראיון עבודה. כשהוא נשאל מה הציפיות שלו לגבי השכר, השיב כי יהיה מוכן להתחיל עם שכר בסיס של שלושים אלף שקל בחודש, פלוס ההטבות ושאר התנאים".

"תראה, השיב המראיין, אדם מוכשר כמוך יכול לבקש יותר. עליך לדרוש גם חופשה שנתית בת חמישה שבועות, קרן פנסיה בגובה חמישים אחוז מהמשכורת ורכב לסינג יוקרתי כולל דלקן לשנתיים". - "וואו, אתה צוחק איתי", הגיב הצעיר בהתלהבות. - "נכון מאוד, אבל אתה התחלת"...

אחת התהיות המאפיינת את הדור הזה, היא שאלת המקום שלי בעולם: איך אדע שאני נמצא במקום הטוב ביותר עבורי? בעוד שההורים שלנו שאפו לחיות, אנחנו מחפשים איכות חיים. החיים עצמם הפכו להיות פשוטים ומובנים מאליהם, ללא עוני, מלחמות וזיהומים מדבקים ולכן התפנינו לעסוק בשאלת איכות החיים. שוב ושוב אנו תוהים, האם אנו עושים את הבחירות הנכונות?

אנו רוצים להציע את המצפן שהציע הרבי מליובאוויטש לשאלה הגדולה הזו, בעזרת בחינה לעומק של אחד הרגעים הדרמטיים במגילת אסתר. אותו רגע שסובב את הגה ההיסטוריה, החל את תהליך ההצלה של עם ישראל ובישר את סופו הקרב של המן. מדובר בקטע קשה ותמוה מאוד להבנה אשר מעסיק את המפרשים כבר אלפי שנים, החל מימי המדרש והתלמוד ועד ימינו.

גזירת המן מוכרזת ברחובות שושן. הדם של העם היהודי מותר ונקבע תאריך ברור בו יקומו שונאי ישראל על שכניהם היהודיים וישמידו, יהרגו ויאבדו את כל עם מרדכי, טף ונשים. כמובן, הכתובת הטבעית לניסיון אחרון של הצלה, הוא לשכת המלכה. הרי "אחות לנו בבית המלך ולעת כזאת הגעת למלכות", וכאן מתארת המגילה את התגובה הצוננת והמחרידה באדישותה של אסתר.

1. מגילת אסתר ד: ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר ויצא ברחוב העיר ויזעק ויזעק גדולה ומרה... ובכל מדינה ומדינה מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע, אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד, שק ואפר יצע לרבים...

ותאמר אסתר להתך ותצווהו אל מרדכי: כל עבדי המלך ועם מדינות המלך יודעים אשר כל איש ואישה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא, אחת דתו להמית... ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלושים יום.

קשה להאמין, אבל אסתר מסרבת להגיש עזרה. היא טוענת כי היא לא האדם הנכון לסייע, משום שהיא לא נקראה אל המלך זה שלושים יום. היא אינה רשאית להתפרץ לחדרו של בעלה בלא הזמנה מוקדמת. וכאן שערות הראש סומרות לנוכח האדישות שלה: וכי השנים הארוכות בתוך האקווריום של הארמון, הפכו אותה לאדם חסר לב?!

ראוי לזכור כי בכל ההיסטוריה היהודית, לא נגזרה גזירה נוראה כמו בימי המן. היו בין אויבינו שרצו להרוג את הזכרים (פרעה), היו שרצו להרוג את החיילים המגנים על ירושלים (נבוכדנצר וטיטוס), היטלר ימ"ש תכנן את הפיתרון הסופי, להרוג את כל עם ישראל, טף ונשים – אך גם הוא ידע שהדבר ייקח שנים ארוכות היל"ת. ואילו המן היה הצורך היחיד שחשב לבצע את הפתרון הסופי ביום אחד.

התכנית שלו המן הייתה כזו: הוא לא התכוון לשלוח חיילים להרוג את היהודים, שזה תהליך שלוקח זמן, אלא האזרחים בכל עיר ועיירה יעלו על שכניהם ויהרגו אותם. התושבים הפרסיים, האוקראיניים, הספרדיים והתימנים בכל מדינה ומדינה יהרגו את שכניהם היהודיים. ועל רקע זה זועקת השאלה, האם התגובה של אסתר לנוכח הרוע והאכזריות של המן – הייתה התפנקות מתחת לשמיכה?!

מלבי"ם על אסתר ד, יא: השאלה היותר נפלאה: איך לא חירפה נפשה למות בשמעה אבוד כל ישראל? ומה שאמרה 'ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלושים יום' הוא **תפל בלי מלח**.

במקביל, גם התגובה של מרדכי לדברי אסתר, קשה מאוד להבנה. מרדכי זונח את השפה הדיפלומטית, שפת הפוליטיקלי-קורקט ומאיים עליה במילים נוראות:

שם: אל תדמי בנפשך להימלט בית המלך מכל היהודים, כי אם החרש תחרישי בעת הזאת, רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו, ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות.

וכל אחד תמה על הסגנון הנורא שבו בוחר מרדכי. אחרי הכול, אסתר היא אדם מכובד, היא מלכת פרס המהוללת ומה פתאום מרדכי מאיים עליה **במוות**?

ואולי מעל הכול, עוד שאלה מעניינת במיוחד: המשפט האחרון של מרדכי, לא מסתדר עם הקצב התקיף של הדברים: לאחר שהוא מאיים עליה בשפה קשה, הוא מסיים בלשון מסויגת ומהוססת: **"ומי יודע** אם לעת כזאת הגעת למלכות". והשאלה היא, מה זאת אומרת "מי יודע"?! אם אתה – מרדכי היהודי - לא יודע, איך אסתר תדע? האם ככה שואף מרדכי לדחוף אותה לקחת את הסיכון?!

התוועדות הרבי מליובאוויטש תשמ"ד ב/1254: כאשר מדבר מרדכי עם אסתר, מדוע הוא אומר לה: **ומי יודע** אם לעת כזאת הגעת למלכות, לשון המבטאת **ספק וחוסר וודאות**?¹

ברור לגמרי, שהדיאלוג בין מרדכי ואסתר, אינו דיון חלילה בין 'אישה מפונקת' ל'איש כועס'. הוא טומן בתוכו את השאלות החשובות ביותר בחיים: כיצד אדע שעלי לעשות שליחות מסוימת? למה דווקא אני ולא אחרים? ומה עושים כשהכול הולך קשה?

חשוב לציין כי ההתוועדות הזו של הרבי, נמצאת ברשת זמינה להורדה בלשון הקודש. חיפוש בגוגל תחת המילים "שיחת חג הפורים תשכ"ב", יעלה אותה וניתן ללמוד אותה (החל מאות כ"ה בשיחה) עם כל איש אשר בשם ישראל יכונה.

א. ההגעה של אסתר לבית המלך, לא אירעה במקרה. לא היה אירוע זה שקרה לפתע פתאום. הייתה זו מסכת ניסים שחולל הקב"ה במשך שנים ארוכות, הכול כדי להקדים רפואה למכה ולוודא שאסתר תהיה במקום הנכון בזמן הנכון ותדע להגיש את העזרה לישראל בפרוץ הגזירה.

המגילה מדגישה זאת מיד במילים הפותחות את סיפור הגזירה:

2. מגילת אסתר ג: אחר הדברים האלה גידל המלך אחשוורוש את המן בן המדתא האגגי. **מגילה יג:** מאי אחר? [הרי בכל מקום שכתוב 'אחר הדברים' פירושו **בעקבות** הדברים הקודמים ומה הקשר בין גדולת המן לאירועים הקודמים]? **אחר שברא הקב"ה רפואה למכה**. [בכך שאסתר מונתה למלכה, וכן מרדכי הציל את המלך מאימת בגתן ותרש ונכתבו הדברים בספר הזיכרונות].

המגילה רוצה לחדד, שלא היה זה אירוע הגיוני שאסתר הפכה למלכת פרס. לא הייתה כל היתכנות טבעית למהלך כזה, לולי רצון ה' להקדים רפואה למכה ולהכין את הצלת ישראל מידי המן.

הרי הסיכוי הטבעי לכך שאישה יהודייה חרדית, אחייניתו של מנהיג החרדים, תיבחר **מכל נשות העולם** למלכת פרס, זהה לסיכוי שיעקב ליצמן ימונה למפקד משמרות המהפכה בטהרן.. כדי לחדד את הדברים, נבחר שני אירועים מהמגילה, המהווים הדגמה לניסים שגלגלו את אסתר לארמון פרס.

הרג אותה. אולם לפני שהרג אותה, המגילה מתארת דו-שיח משונה:

¹ יצוין כי בהתוועדות הזו – תשמ"ד – הרבי השיב באופן אחר מהאמור לקמן (שיחת תשכ"ב): בכל הנוגע לעצמו, מרדכי יכול לומר בוודאות מהי שליחות בעולם, אבל בנוגע לאדם אחר, אסתר, יכול רק לשער.

מגילת אסתר א: ויאמר המלך לחכמים יודעי העיתים ... כדת מה לעשות במלכה ושתי, על אשר לא עשתה את מאמר המלך אחשוורוש ביד הסריסים. ויאמר ממוכן לפני המלך והשרים ... כי יצא דבר המלכה על כל הנשים להבזות בעליהם בעיניהן

במקום להוציא אותה להורג מיד על כך שמרדה במלכות וביזתה את המלך לעיני ההמון, אחשוורוש **מתלבט** כיצד לנהוג בה. יתירה מכך: גם ממוכן בתשובתו, אינו מזכיר את הדבר הפשוט ביותר: ושתי **מרדה במלך וערערה את מעמד המלכות** ותמורת זאת, נתפס בטיעונים צדדיים ולא ממש קשורים.

מבאר הרבי נקודה מעניינת: המגילה רומזת שאכן על פי החוקים הרגילים, **לא הגיע לוושתי עונש**. היה **מותר לה לסרב למלך**. ולכן כל ההתגלגלות של הדברים בכך שהיא סולקה מהשטח לקראת בוא אסתר, הם לחלוטין אירועים שמימיים.

המגילה מדגישה חזר והדגש כי במשתה הזו, **בוטלו כל הכללים**. העיקרון היה: **"איש הישר בעיניו יעשה"**. המלך רצה להעניק הרגשה טובה לעם ולכן ביטל את כללי הפרוטוקול וקבע ש"השתייה כדת אין אונס". המדרש מסביר כי כאשר באים להתארח אצל מלך, צריך לשתות כוס גדולה, כדי לבטא את תוקף ועושר המלכות ואילו כאן בוטלו כל הכללים והשתייה כדת אין אונס.

עד היכן הדברים מגיעים? אפשר לשים לב, שעם כל הפאר שהיה שם, המגילה לא מזכירה שהובאו **כלי זמר ומקהלות**. ראיתי ביאור יפה לכך, שהבאת תזמורת, יש בה אלמנט של **כפייה**. כיון שכולם חייבים לשמוע אותה מוסיקה: סגנון קלאסי מקובל בהיכלות מלכים או מוסיקת רחוב המקובלת אצל המון העם. ולכן לא הובאה תזמורת בכלל, כי זאת הייתה חגיגה של **היחיד**, חגיגת **בחירה חופשית**.

כך שהמלכה ושתי נשאה בהחלט היתר חוקי לסרב לבקשת המלך. הייתה זו זכותה לומר כי היא רוצה לחגוג את החגיגה בדרך פרטית משלה. כיון שכך, אחשוורוש לא ידע כיצד לנהוג בה וממוכן נאלץ להציע טיעונים עקומים כדי להתיר את הפגיעה בה.

ליקוטי שיחות לו/164: הכתוב מדגיש 'כי כן יסד המלך ... לעשות כרצון איש ואיש', כל יסודה ועיקרה של סעודה זו היה שתהיה כפי רצון העם. ובעוד שהמשתה הראשון נועד לבטא את כבוד המלך, בהראותו את עושר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו, המשתה השני נועד לעשות את רצון העם וכיון שכן, ושתי לא הייתה חייבת לבוא באונס אל המלך.

זה הנס הראשון לקראת בוא אסתר, והנה הנס השני, שהוא עוד יותר מופלא. המשתה שבו נהרגה ושתי, היה בשנת **שלוש** למלכות אחשוורוש. אחר כך החל מצוד נשים בכל העולם, והמגילה מתארת כי אסתר נלקחה לבית המלך "בשנת **שבע** למלכותו". מה קרה בארבע השנים בינתיים?

ברור שהמלך ההולל לא נהג בסגפנות לאורך ארבע שנים, אלא ראה בכל יום נשים מכל העולם, אך במשך כל השנים הללו אף אחת לא מצאה חן בעיניו – עד שהגיעה אסתר!

מגילת אסתר ב, טז: ותילקח אסתר אל מלך אחשוורוש ... בחודש העשירי ... בשנת שבע למלכותו. **מדרש פנים אחרים ב:** מכאן אתה למד שארבע שנים היו מכניסים לו בתולות [ולא מצאו חן בעיניו].

ואחרי כל זה, שבה ומתעצמת השאלה בה פתחנו: האם אסתר התעלמה מכל הסימנים? האם היא לא הבינה בעצמה ש"לעת כזאת הגעת למלכות"?! יתירה מכך: מדוע גם מרדכי אומר זאת רק בלשון מסויגת: **"מי יודע** אם לעת כזאת הגעת למלכות"?

ב. למען האמת, אסתר העלתה טענות כבדות משקל. היא לחלוטין לא הייתה מפונקת, אלא: **א. הגיונית**. **ב. ויראת שמים**. הטענות שהיא מציגה, יכולות לעלות רק בלב אישה שקולה ויראת שמים.

אחד הפירושים המרכזיים על מגילת אסתר, הוא החיבור "מנות הלוי", שכתב המקובל הצפתי רבי שלמה הלוי אלקבץ (מחבר הפיוט "לכה דודי"). מסופר כי הוא היה איש עני ולא היה לו לשלם נדוניה למשפחת כלתו ולכן העניק להם במתנה את הספר וקרא לו "מנות הלוי", כמו משלוח מנות מן הלוי.

הוא מזכיר סיפור תנכ"י כדי להבין את הרקע לטענת אסתר: בתחילת ספר שופטים מסופר כי עם ישראל סבל מעגלון מלך מואב. עגלון השתלט על שטחים בבקעת הירדן ומירר את החיים. אהוד בן גרא, שהיה איטר, החביא חרב בצידו הימני של המכנס והשומרים לא גילו אותה כי היו רגילים לחפש את החרב בצידו השמאלי של המכנס אצל רוב בני האדם הימניים. אהוד אמר שבא לתת מנחה למלך, נכנס לחדרו והרג אותו. כתוצאה מאירועים שונים מהסוג הזה, הונהגו כללי ביטחון נוקשים, לפיהם אי אפשר להיכנס לחדרו של מלך בלא הזמנה מוקדמת שלו. ולכן "כל עבדי המלך ועם מדינות המלך יודעים אשר כל איש ואישה אשר יבוא אל המלך אשר לא כדת אחת דתו להמית". לכן אסתר טוענת כי אין לה יכולת להיכנס אל המלך ואם תעשה זאת – רק תהרוס את הסיכוי שלה.

המהר"ל מוסיף דיוק מעניין: "ואני לא נקראתי אל המלך זה **שלושים יום**". הגמרא אומרת שהדיון עם מרדכי היה בי"ג ניסן, בדיוק חודש אחרי פרוץ הגזירה. ולכן היא חוששת שהיא לא נקראת אל המלך חודש, משום שהמן הסית אותו נגדה והיא **דחוייה בעיניו** ולכן רק **תקלקל** אם תפרוץ לחדרו.

תמורת זאת, היא לא מתחמקת, אלא מציעה להמתין עד שתשוב אהבתו, הוא יקרא לה והיא תדבר אל ליבו.

3. מהר"ל: הגזרה הייתה בי"ג אדר ובעת שדברה עם מרדכי היה י"ג ניסן. אמרה: הרי מאז הגזרה לא נקראתי ("זה שלושים יום") וכנראה המן פעל שגם עלי יצא הקצף ואם כן אינני כה חביבה בעיניו.

מנות הלוי: אי אפשר שיארכו הימים שלא אקרא אליו, ואז אדבר עימו ואעשה כל אשר פצו שפתיך.

ב. בכל טענה שאדם טוען, יש את מה שהוא **אומר** ויש את החשש **האמיתי מתחת לדברים**. הרבה יותר מהטענה הקודמת, המפרשים מוצאים כאב מזעזע מאחורי ההתגוננות של אסתר. כאן אסתר נוגעת בדבר האמיתי: בהליכתה אל המלך היא לא מסכנת רק את גופה, אלא **מחללת את נשמתה**. בפעם הראשונה בחייה, היא הולכת לאחשוורוש **מרצונה**. עד עכשיו היא הייתה בבחינת אנוסה, אבל עכשיו בפעם הראשונה היא תצטרך ליזום מיוזמתה את הקשר עם הגוי.

הדבר הזה היה בבחינת **מסירות נפש ממש**. משום שישנה דעה בגמרא שאסתר הייתה אשתו של מרדכי (ולא רק אחייניתו) ולכן אחרי שתלך לגוי מרצונה, לא תוכל לחזור לעולם למרדכי. ואכן לאחר שהחליטה ללכת למלך בהמשך הדברים, אמרה בהבנה מזעזעת **סופית**: "וכאשר אבדתי אבדתי".

מגילת אסתר ד, טז: ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת – מגילה טז, א: שלא כדת [של תורה] עד עכשיו באונס ועכשיו ברצון. וכאשר אבדתי אבדתי - כשם שאבדתי מבית אבא, כך אובד ממך.

וכעת עולה השאלה ההפוכה, מה מרדכי ענה לה על התהיות **ההלכתיות** העצומות שלה?

ג. בפשטות, מרדכי מתרשם שהיא לא מבינה את המצב. כלל ישראל מהודו ועד כוש, נמצא במצב של פיקוח נפש והיא מעלה טיעונים שקולים והגיוניים. לכן הוא מדגיש בפניה כי **החיים שלה עצמה תלויים על שערה**. "רווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר **ואת ובית אביך תאבדו**". בסוף הם יגלו שאת יהודייה ויהרגו גם אותך.

וביחס להצעה להמתין עד שהמלך יקרא לה, מרדכי ענה כי אי אפשר לדעת אם יקרא לה אי פעם.

4. רש"י: ומי יודע אם לעת כזאת - מי יודע אם יחפוץ בך המלך לשנה הבאה שהוא זמן ההריגה?

וביחס לטענה החזקה מכול, שאסור לה ללכת אליו מרצון, יודעים דברי הגמרא: "גדולה עבירה לשמה". כלומר, סכנת כלל ישראל דוחה את העבירה החמורה.

4. נודע ביהודה מהדורה תניינא יו"ד קסא: גוף דין זה, שיהיה מותר לאשת איש לזנות ברצון כדי להציל נפשות, אינו תורה... ואסתר שאני שהייתה להצלת כלל ישראל מהודו ועד כוש ואין למדים הצלת יחידים מהצלת כלל ישראל טף ונשים, ושם היה בהוראת מרדכי ובית דינו ואולי ברוח הקודש.

עד כאן ההסבר הפשוט של הדברים. אולם האם הם מספקים? האם מרדכי **מרפא את הכאב של אסתר?** האם הוא מעניק איזו פיסת **משמעות** בהליכתה אל הגוי הזה? הרבי מאיר נקודה מרהיבה בתשובת מרדכי, שמעניק לה הבנה אחרת לגמרי.

נפתח עם סיפור שהרבי הזכיר בהתוועדות הזו, כהסבר לדברים: לאדמו"ר הזקן היה חסיד דגול בשם רבי יוסף מבישנקוביץ. הוא היה תלמיד חכם מופלג ובמסלול בטוח למשרת רבנות מכובדת. פעם התייעץ עם רבנו היכן לחפש משרה ולתדהמתו הרבי ענה כי "לטובת נשמתו יותר טוב שיהיה בעל עגלה". חלפו עשר שנים והנה רבי יוסף קיבל הצעת רבנות בעיר ליעפלי. הוא נזכר בדברי הרבי והבין שעם כל הקושי, הגיע הזמן לקיימם. חודש ימים התהפך מצד לצד, עד שאזר אומץ והלך אל מושב העגלונים. הוא אמר בשפה רפה כי ברצונו ללמוד עגלונות.

הם החלו לצחוק ואמרו כי "במקצוע ההגעה, יצליח יותר ממקצוע העגלה". אחד מהם ריחם עליו ולימד אותו איך מושחים את הגלגלים בזפת וכיצד מחברים את הסוסים לעגלה. רבי יוסף, שהיה עדין נפש ולא מורגל במלאכה כזו, התלכלך בכל גופו, אחד מהסוסים הצליף בו עם זנבו וכמעט עקר את עינו. עייף ושבור חזר הביתה והחל לנקות עצמו מהזפת. אשתו ישבה ובכתה, כי שמעה כבר שבעלה החשוב ירד מדעתו והחליט להפוך לעגלון. הוא סיפר לה את דברי הרבי עשר שנים קודם לכן והיא שינתה את דעתה ועודדה את רוחו. היא אמרה שתמכור את תכשיטיה ותקנה סוס ועגלה עבורו.

חלפה שנה שבה חייו השתנו מהקצה אל הקצה ובמקום להעמיק בסוגיות בהלכה, מצא את עצמו מושח גלגלים ומוביל אנשים מעיר לעיר. ערב אחד הוא ישב באיזה מלון והנה ניגש אליו בעל המלון והציג לפניו יהודי שעבד אצל אחד הפריצים באזור ורוצה לצאת לנסיעה בבוקר. ר' יוסף הסכים ואמר כי הוא יוצא רק אחרי התפילה בבוקר. האישי הגיב בזלזול וביקש להעיר אותו כשעה לפני היציאה.

באמצע הלילה, התעורר האישי משנתו ושמע קול בכי מהחדר לידו. הוא ראה את ר' יוסף יושב על הרצפה ואומר תיקון חצות בבכיות. המנגינה הכואבת שבה שפך את ליבו, המיסה את ליבו של היהודי. בבוקר ראה את ר' יוסף מתפלל ברגש ובהתלהבות והוא נזכר בבית שבו גדל, באביו שהיה מתפלל כך, הוא נזכר באשתו ובילדיו היהודיים, אותם נטש באחד הימים בשביל חלומות על התעשרות בעיר הגדולה וליבו נשבר. הוא התחנן מר' יוסף שיורה לו דרך תשובה. ר' יוסף לקח אותו אל האדמו"ר האמצעי שקירב אותו מאוד, ואח"כ אמר הרבי לר' יוסף כי הסתיימה שליחותו כעגלון.

התהייה של אסתר למרדכי, נגעה ביסוד החיים: היא לא שאלה רק מה עליה לעשות, אלא בעיקר התכוונה לזעוק: "למה?" מדוע דווקא היא, מכל הנשים בעולם, צריכה להיות זאת שתחלל את גופה ונשמתה ותלך אל המלך הגוי?

בצורה רחבה יותר, אסתר ביקשה להבין את סוד הגלגולים בעולם הזה. מדוע אנשים מתגלגלים למקומות שהם לא העלו בדעתם להיות בהם? לפי איזה מדד, מחלק הקב"ה את מקומות העבודה בעולם, אחד עובד מתחת לבית והשני צריך לעזוב את הבית לחצי שנה כדי למצוא פרנסה? כיצד אדם אחד עובד בדיוק במה שהוא תכנן והשני צריך לעבור גלגולים בחיים?

מרדכי ענה על כל השאלות כך: "מי יודע?" התשובה היא, שאין תשובה. איש אינו יכול להסביר מדוע דווקא את נבחרת לשליחות הזו, זהו "גורל", כמו הגרלה שאין לה הסבר הגיוני. אך אי ידיעת ה"למה", אינה משנה את ה"מה". ברור במאה אחוז ש"לעת כזאת הגעת למלכות". העובדה שאת כאן, אומרת

בבירור שזאת שליחות חייך. ההזדמנות שקיבלת, מחייבת כי זהו הייעוד שנועד לך משחר הבריאה. הצלחת השליחות, תהיה מקור של אושר עבורך, כמו שכישלון השליחות, יהיה איבוד הטעם בחיים.

הרעיון הוא, שאי אפשר לגשת לשליחות חיינו בצורה של היגיון. אי אפשר לשפוט הכול בכמה אני מרוויח וכמה שעות עבודה זה ידרוש ממני. עלינו להבין שמדובר ב"גורל", במשימת חיים ובסוד האושר. משמעות חיינו אינה נמצאת במה שאנו רוצים מהחיים, אלא במה שהחיים דורשים מאיתנו. העובדה שאדם נדרש למשימה מסוימת, מעידה כי זאת המשמעות של חיו.

הדברים אינם אמורים רק ביחס לאסתר המלכה, אלא ביחס לכל אחד. הגמרא (שבת קיט) מספרת על ביטוי רוח בין החכמים: "אבך במה הווה זהיר טפי?" כלומר, באיזו מצווה היה אביך זהיר במיוחד? ואף שמדובר היה על גדולי החכמים שקיימו את כל תרי"ג המצוות בהידור, בכל זאת, לכל אחד הייתה מצווה מיוחדת שכל מטרת ירידתו לעולם הייתה בשביל לתקן את העניין הזה.

וכשם שהדברים אמורים על מצווה מסוימת, כך הדברים אמורים לגבי פעולה טובה בכלל. הבה נשים לב לעובדה מדהימה. קשה להסביר אותה בדרך טבעית: אין בעולם שני אנשים שנראים אותו דבר. גם אם נאסוף את כל בני האדם, לא נמצא שניים זהים ואפילו בתוך משפחה אחת, בין ילדים שבאו מאותם הורים, לא נמצא שניים זהים. כמובן, העובדה הזאת היא נגד דרך הטבע. הרי כאשר ילד נולד, השאלה הראשונה היא, למי הוא דומה? אולם האמת היא, שהוא דומה לעצמו. כל ילד שנולד בהיסטוריה, הוא אדם הראשון. לא היה כמוהו ולא יהיה כמוהו.

מהי הסיבה לכך? מדוע הקב"ה מתאמץ לתת לכל אחד אופי יופי משלו? הרבי הסביר פעם (שיחת קורח תש"מ) כי לכל נשמה, יש את המשימה שהיא צריכה לתקן בעולם ולשם זה, היא קיבלה את "ארגז הכלים" המתאים לכך. כשם שאין המשימות דומות, כך אין האנשים דומים.

המסקנה מכל זה היא אחת: "מצווה הבאה לידך אל תחמיצנה". אם הקב"ה זימן אדם למקום מסוים בזמן מסוים, אל ירשה לעצמו לפספס את ההזדמנות שבאה לידו.

התועודות הרבי מלובאוויטש פורים תשכ"ב: ירידת הנשמה למטה היא ירידה גדולה ביותר, ואם כן דרושה הסברה: בשביל מה ירידה זו? והעניין בזה כפי שמבאר רבנו הזקן בתניא, בעניין דברי חז"ל: 'אבך במה הווה זהיר טפי?' שעניין זה אינו בבחינת טעם ודעת מושג, אלא שכך עלה ברצונו יתברך... בחינת הגורל ממש', שעלה ברצונו שנשמה זו תרד למטה בשביל מצווה ופעולה פלונית, ובמצווה זו צריך להיות 'זהיר טפי', שהיא תכלית כל ירידתו למטה.

זהו שאמר מרדכי לאסתר, שמדובר אודות עניין שלמעלה מטעם ודעת, ופעולה זו צריכה להיעשות על ידה דווקא (אף שבלאו הכי רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר), משום שזו המצווה המיוחדת בשבילה ירדה נשמתה למטה.

לפי המהלך הזה, הרבי ביאר בצורה נפלאה (לקו"ש ד/תצא) מחלוקת ידועה בין החכמים. בסוף מסכת גיטין דנים חז"ל באיזה מקרה מותר לבני זוג להתגרש? מהו השלב שבו אנשים יכולים להגיע למסקנה "זה לא בשבילי"? רבי עקיבא אומר: "אפילו מצא אחרת נאה הימנה". בית הלל אומרים: "אם הקדיחה תבשילו". בית שמאי אומרים: רק אם "מצא בה ערוות דבר".

הסביר הרבי כי המחלוקת הזו נוגעת לשליחות החיים בכלל. השאלה היא, מהו השלב בו אדם רשאי לעזוב את מקום שליחותו ולומר בעצב ובהשלמה: לא בשבילי?

רבי עקיבא אומר: אם מצא מקום "נאה" יותר, שמביא לו יותר שמחה. בית הלל חולקים ואומרים שזאת אינה סיבה מספקת. רק אם "הקדיחה תבשילו", כלומר, רק אם הוא רואה חוסר הצלחה במשימתו. בית שמאי מחמירים יותר ואומרים: רק "אם מצא בה ערוות דבר", כלומר, רק אם השליחות מביאה אותו לכישלונות הלכתיים.

הרבי ממשיך כי ההלכה היא כדברי בית הלל, שרק **חוסר הצלחה** יכול להעיד על כישלון השליחות ובלא זה, יש להמשיך ככל האפשר אף אם "מצא אחרת נאה הימנה". אולם ידועים דברי הגמרא כי כל "המגרש את אשתו ראשונה, מזבח מוריד עליו דמעות" ולכן בעניין היסודי הזה שהוא מהות החיים, ראוי להחמיר יותר מדברי בית הלל ולא למהר ולקבל החלטות פזיזות.

לפני סיום, ראוי להצביע על איזשהו כלל אצבע לזיהוי השליחות האישית: נדמה שאפשר לומר זאת כך: **כאשר הכישרון של האדם נפגש עם הצורך המקומי ממנו – כנראה שזאת השליחות שלו.** הדברים נלמדים מאסתר: **כאשר היכולת שלה לשאת חן וחסד נפגשה עם הצורך המקומי ממנה – ברור ש"לעת כזאת הגעת למלכות".**

במקומות אחרים, הרבי מוסיף כלל אצבע נוסף: היכן שהאדם מוצא **קשיים לא מבוטלים** במילוי השליחות. (הוא אמנם מצליח לעשות את עבודתו בהתאם לכישרונותיו, אבל הכול הולך קשה) – זה גופא סימן שהדברים נועדו לו משמיים. ראו לדוגמא אגרות קודש ה, א'רנז לבני זוג שסבלו מקשיים בשלום בית ו"בחיצוניות הוטב, אבל בפנימיות עדיין אינו כדבעי, כבר כתבתי לו ... שדווקא בזה נחוצה התאמצות גדולה ביותר, כי מריבוי ההעלמות וההסתרים מוכח אשר זהו דוקא מעיקר הבירורים שלו. וכמובן מכתבי האריז"ל ... אשר מלבד יחידים, הנה הנשמות דדורותינו אלה היו כבר בעולם ובאים עתה בגלגול לתקן את מה שהחסירו בקיום התרי"ג מצות ... ובאותם עניינים שחסרו בפעמים הקודמות, היינו שלא הוברר חלקם בעולם הזה וחלקם בנפש השייך לעניינים אלו – הרי ההתנגדות של היצר הרע היא בכל התוקף".

**כתיבת השיעור והפצתו באופן חופשי
מתאפשרת בתמיכתם של שלוחי רבנו ברחבי תבל**

**ובחסותו האדיבה של הנגיד החסידי
ר' שניאור ורעייתו יוכבד שיחיו מינסקי
להצלחה רבה בכל ענייניהם
ולרפואה שלמה של מרת
שיינא בעשא בתיה בת ציפורה פייגה**